

ابزارهای ارزش‌یابی توصیفی

بخش پنجم

دکتر محرم آقازاده

از آزمون قوه تا انتخاب پاسخ!

کلیدواژه‌ها: ارزش‌یابی توصیفی، آزمون قوه، مجله (دفتر پاسخ)، انتخاب پاسخ

اشاره

تاکنون با ۱۰ ابزار از ۱۶ ابزار وعده داده شده، در نخستین بخش از سلسله مطالب ابزارهای ارزش‌یابی توصیفی آشنا شده‌اید. در این شماره، مؤلف ابزارهای ۱۱ تا ۱۳ را معرفی کرده است.

ویژگی‌ها

آزمون قوه، آزمون و یا امتحان؛

- ممکن است به صورت امتحان جامع پایان سال، تست، یا یک آزمون قوه‌ی هفتگی باشد.
- ممکن است از نظر مدت، محل، شکل اجرا و برنامه‌ریزی متفاوت باشند.
- ممکن است شامل سؤالات تشریحی یا تستی، و یا ترکیبی از هر دو باشند.
- ممکن است در هر شکل ارائه شوند: انتخاب پاسخ (چند گزینه‌ای، مطابقت و پر کردن جای خالی، درست و نادرست)، پاسخ تشریحی (پاسخ کوتاه، مقاله، مسئله)، یا ترکیبی از این‌ها.
- توسط معلم کلاس ساخته می‌شوند و دست‌آوردهای دانش‌آموزان

۱۱. آزمون قوه، آزمون، امتحان

تعریف

آزمون قوه، آزمون و یا امتحان، راهبردی ارزش‌یابی است که در آن لازم است دانش‌آموزان به منظور نشان دادن دانش خود (به صورت شفاهی یا کتبی) و یا مهارت‌های خود (به عنوان مثال، طی عملکرد) به پرسش‌ها پاسخ دهند. آزمون‌های قوه معمولاً کوتاه و امتحانات، معمولاً طولانی‌تر هستند.

هدف

از آزمون قوه، آزمون و یا امتحان می‌توان در مورد زیر استفاده کرد:

- در درجه‌ی اول ارزش‌یابی کسب دانش دانش‌آموزان (مهارت‌های شناختی).

را از انتظارات خاص به یک موضوع خاص و یا واحد را اندازه‌گیری می‌کنند.

در رده‌ی تفکر/ پرس‌وجو کاربرد داشته باشد.
 ● محدود است که در آن برخی از جنبه‌های یادگیری ممکن است در چارچوب یک آزمون کتبی مشهود نباشد.

روش استفاده از آزمون قوه، آزمون و امتحان

معلم؛

- آزمون قوه، آزمون و یا امتحان را طراحی می‌کند (تعداد و نوع سؤال، مدت).
- پاسخ را ارزش‌یابی می‌کند.
- راه‌های پاسخ به انواع خاصی از سؤالات (به عنوان مثال پاسخ کوتاه، پرسش‌های طولانی) را بررسی می‌کند.
- کلمات هدایتی استفاده شده در سؤالات (به عنوان مثال مقایسه، تفاوت، توضیح، توجیه) را روشن می‌کند و دانش‌آموزان را در پاسخ دادن به چنین سؤالاتی راهنمایی می‌کند.
- باید یک طرح دقیق را که به تشریح نمره‌دهی سؤال می‌پردازد، در اختیار دانش‌آموزان قرار دهد.
- باید الگوهای پاسخ مؤثر را برای دانش‌آموزان فراهم کند.
- باید پاسخ‌های نمونه برای تمام سؤالات را قبل از امتحان گرفتن یا تصحیح آزمون تهیه کند.
- پاسخ‌های نمونه‌ی دانش‌آموزان را در هنگام بررسی پاسخ آزمون قوه، آزمون و یا امتحان فراهم می‌کند.

۱۲. مجله/ دفتر پاسخ

تعریف

مجله پاسخ، رکورد شخصی دانش‌آموز از پاسخ به مواد نوشته شده در حین خواندن، دیدن، گوش دادن و یا بحث کردن است (به «مجله پاسخ» در راهبردهای تدریس/ یادگیری و راهبردهای یادگیری مستقل نیز نگاه کنید).

هدف

مجله پاسخ می‌تواند در مورد زیر استفاده شود:
 ● ثبت برداشت، مشاهدات و تفسیر شخصی.

ویژگی‌ها

مجله پاسخ؛

- به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد به تدوین پاسخ‌ها بپردازند.
- می‌تواند شامل اطلاعات واقعی و برداشت شخصی دانش‌آموز باشد.
- در محیط باز و بی‌خطر ارائه می‌شود، محیطی که به ریسک‌پذیری ترغیب می‌کند.
- می‌تواند به گفت‌وگوی دانش‌آموز و معلم توجه کند.
- وسیله‌ای برای ارتباط با معلمان، هم‌سالان، پدر و مادر است.
- می‌تواند شامل بازنمایی بصری (به عنوان مثال در آثار هنری، پیش طرح‌ها) باشد.
- می‌تواند در تمام موضوعات درسی استفاده شود.

روش استفاده از مجله پاسخ؛

معلم؛

ملاحظات

- آزمون قوه، آزمون و امتحان؛
- می‌تواند برای دانش‌آموزان استثنایی و برای تدریس و آزمون مجدد تطبیق داده شود، به طوری که دانش‌آموزان فرصت‌های زیادی برای موفقیت در نشان دادن یادگیری خود در اختیار داشته باشند.
- یک اصل اساسی هدایت‌کننده دارد. هیچ شگفتی نباید در آزمون قوه، آزمون و امتحان وجود داشته باشد.
- باید به گونه‌ای تنظیم شود که برای اجرا در هر چهار سطح موفقیت

آزمون قوه، آزمون و یا امتحان، راهبردی ارزش‌یابی است که در آن لازم است دانش‌آموزان به منظور نشان دادن دانش خود (به صورت شفاهی یا کتبی) و یا مهارت‌های خود (به عنوان مثال، طی عملکرد) به پرسش‌ها پاسخ دهند

ویژگی‌ها

انتخاب پاسخ؛

- می‌تواند به صورت چند گزینه‌ای، درستی و نادرستی، تطبیقی و پرکردن جای خالی باشد.
- می‌تواند برای اهداف تشخیصی، ترکیبی و یا تلخیصی استفاده شود.
- می‌تواند یک ارزش‌یابی دقیق و کارآمد از تسلط باشد که کلیدی برای رشد و پیشرفت دانش‌آموزان است.
- می‌تواند برای تعداد زیادی از دانش‌آموزان به صورت هم‌زمان اجرا شود.
- می‌تواند به سرعت تصحیح شود.
- به زبان ساده و روشن اظهار می‌شود.

روش استفاده از انتخاب پاسخ

معلم؛

- شکل آن را شناسایی می‌کند (به عنوان مثال، چند گزینه‌ای، درستی و نادرستی).
- محتوایی را که باید تحت پوشش قرار گیرد، انتخاب می‌کند.
- سؤالات را طراحی می‌کند.
- می‌تواند از کامپیوتر و تکنولوژی اسکن نوری استفاده کند تا در زمان و انرژی در ساخت، ذخیره‌سازی، بازیابی، چاپ و نمره‌دهی برای ارزش‌یابی انتخاب پاسخ، صرفه‌جویی کند.

ملاحظات

انتخاب پاسخ؛

- همیشه به عنوان یک راهبردی ارزش‌یابی تحت تأثیر توانایی دانش‌آموز به خواندن و درک کردن قرار گرفته است.
- از روش‌هایی استفاده می‌کند (به عنوان مثال درستی و نادرستی و چند گزینه‌ای) که تعیین نحوه‌ی دست‌یابی دانش‌آموز به پاسخ را دشوار می‌سازد.

● نظرات خود را درباره‌ی یک گفت‌وگو می‌نویسد (با پرسیدن سؤال و به اشتراک‌گذاری افکار).

● ماهیت شخصی یک مجله و تمایل یادگیرنده برای حفظ حریم خصوصی را رعایت می‌کند.

ملاحظات

مجله پاسخ؛

- به دانش‌آموز اجازه می‌دهد به فرآیند تفکر انعکاسی توجه داشته باشد.
- ممکن است با توجه به معیارهای عمق اندیشه و ارتباط با ادراکات و تجربه ارزش‌یابی شود.
- سابقه‌ای است که در آن دانش‌آموز نیاز به توجه جدی به جنبه‌های رسمی سبک نوشتن و یا درستی آن ندارد.

۱۳. انتخاب پاسخ

تعریف

انتخاب پاسخ، یک ارزش‌یابی کتبی در آزمون‌های قوه، آزمون و امتحانات است که در آن دانش‌آموز به شناسایی یک جواب درست می‌پردازد. انتخاب پاسخ، یک روش رسمی است و عموماً برای جمع‌آوری شواهد عینی یادگیری دانش‌آموزان به ویژه در حافظه، به یادآوری و درک استفاده می‌شود.

هدف

از انتخاب پاسخ می‌توان در موارد زیر استفاده کرد:

- آزمون یادگیری موضوع یا دانش محتوا (حقایق، مفاهیم، اصول و یا تعمیم‌ها، روش‌ها)
- ارزش‌یابی دانش پیش‌نیاز (به عنوان مثال، واژگان دانش‌آموزانی که به زبان دوم با هم ارتباط برقرار می‌کنند، می‌تواند قبل از گفت‌وگو به آن زبان ارزش‌یابی شود).